

Издаје Недјељом.
 Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
 НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годину 6 ф., на по год.
 3 ф., на четврт године 1 ф.
 и 50 новчића.
 За све остале земље у
 ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
 годину 20 франка, на по
 годину 10 франка, на чет-
 врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
 плаћеним писмима непо-
 средно администрацији «Гл.
 Црногораца» на Цетиње, а
 може се и картом упут-
 ницом на пошту у Котор.
 Дошлеци пишу се уредниш-
 тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
 реда 5 новч. За огласе веће
 и на дуже вријеме мије.

ОБЈАВА И ПОЗИВ

НА УПИСИВАЊЕ АКЦИЈА

КЊ. ЦРН. ПОВЛАШЋЕНОГ ПАРО- БРОДСКОГ ДРУШТВА.

Већ је познато свијету из наших и страних новина, како се установљава у Црној Гори Паробродско Друштво на акције.

Данас, кад је то Друштво потврдом свога Устава од стране високог књ. при. Министарства Унутрашњих Дјела добило свој законити темељ, кад је оно добијено од стране високе књ. при. Владе повластицом на искључиву пловидбу за 40 година стекло једно од најзнатнијих јемстава за свој сигурни и успјешни опстанак, — данас је то Друштво у срећном положају, да у пуној форми, пред својим и страним свијетом, пред браћом и пријатељима, ступи на сриједу и огласи свечано свој постанак.

По овлашћењу добијеном од стране оснивачке скупштине овога Друштва држане 6 ов. м. ми то чинимо овом објавом и овим позивом, а представљајући на тај начин свијету ово Друштво дужност нам је прије свега, да изложимо овдје побуде његова постанка, задатак и цијел његове радње.

Не ћемо се овдје упуштати у излагање луте борбе, коју је Црна Гора кроз вјекове водила за свој опстанак. Биће нам довољно за наш задатак, ако из тих крвавијех листова њене повјести само један листак изнучемо, на којем стоји исписана вјечита тежња Црне Горе, да бар један дио својега мора својим називом. Дуго је Црногорац, стиснут у голим кршима својим, гледао боно са висова Ловћенских, како срећни народи на плавим њедрима Јадранскога мора теку ерећу себи и својима мирним радом и трговином; много је крви црногорске потекло низа стране тихих голијех стијена у име откупа бар једнијех врата, кроз која би Црна Гора, добивши одушку на море, могла порадити да створи себи услове за поузданији економски развитак, за бољу своју будућност.

Данас, кад је та давнашња жеља Црне Горе испуњена, предстоји њој не мање тежак задатак, да ради на теме, да се окористи тијем повластицом условима за свој екон. мски развитак и своју бољу будућност, које јој пружа стечени излазак на море, т. ј. да пронађе путове и начине, како ће олакшаном комуникацијом са свјетским трговина отворити природне изворе свога благостања који данас мртви леже, и живљим прометом дати цијену предметима земаљске производње.

Црна Гора у дуготрајној борби за толико вјекова, ма да је силом околности спречавана, ипак је ходила тихим кораком напријед, како у свијем гранама државног и народног живота, тако и у економном развитку свом. Преко врлетних стијена прокопани су добри колекси путеви, по свој земљи расуте су телеграфске жице и устројен поштански саобраћај. На Скадарском језеру плове пароброди црногорски. По Бојани и по мору крстаре наши бродови, разносећи земаљске производе по страним трговина и доносећи овамо што је нама од потребе.

Од последњег рата, од како се држава наша проширила, корак у економском развитку знатно је убрзан. Трговачки обрт узео је саразмјерно велики обим. Народна производња умножава се тако јак, да је понуда надмашно јача од тражње, чега ради нашим производима пада цијена у нашем међусобном промету, а страни трговци тешико су доступни, због недостатка средстава за саобраћај.

Да би се тој невољи доскочило, да би се дакле економски развитак наше земље сачувао од катастрофа које могу наступити од препроизводње без дуготрајне укочености обрта и устајалости радња, неопходно је нужно да се пронађу путеви и начини, како ће се промет наших земаљских производа олакшати, убрзати и повећати.

Другога пута и начина, да се та цијел постигне, нема, и'ако да се у земљи самој, помоћу стеченог излаза на море, умноже и усаврше средства за саобраћај, и да се устроје и удесе тако, како ће, уз осигурање свога опстанка и свога интереса, одговарати и угађати и народно-економским интересима и потребама наше земље.

У тој цијели зачала се у нас мисао о оснивању једнога Црногорског Паробродског Друштва, ком би задатак био, да подржава једину, брзу, сигурну и уредну пловидбену спезу између наше земље и онијех свјетских тргова, с којима ми највише радимо, на име да пловидбом по Јадранском мору, Бојаном и Скадарским језером подржава спезу између Црногорских лука, Боке Которске, Далмације, Трета, Италије, Скадра и обратно, а према увиђајности и снази својој да распростре пловидбу своју и на друге линије.

Што се више, дубље и зрелије размишљало о тој мисли у ускоме кругу њенијех заснивача, све је већа падала у очи огромна корист од остварења њена, корист колико за само Друштво толико и још више за земљу нашу.

Но да би се у ојени изгледа на успјех тога подухвта добила што поузданија рачунска подлога вјероватности, учињен је тачан и подрбан преглед свих издавања и свијем примањима, која ће Друштво при овом предузећу имати, на основу несумњивих података које је оснивачки одбор црна из надлежних званичних извора; прегледан је и процијењен вас трговачки обрт, како извоза тако и увоза, по каквоћи и по количини; и тек по што се је дошло до чврстога увјерења, које се није могло ни с које стране напасти ни поколебати, да Друштво при овом подухвту има сигуран изглед на успјех, тек онда приступило се к самом дјелу, с оним тврдим поуздањем, које свака има, кад предузмље нешто сигурно, добро и општекорисно.

Први је корак био оснивачком одбору, да, ради бољег осигурања успјеха своје подухвте, добије од високе Владе Његовога Височанства Књаза повластицу на искључиву пловидбу за 40 година. Благодарни родољубивом, вазда на корист свога народа и своје земље управљеном расположењу те високе Владе, оснивачки је одбор добио ту повластицу без икаквог ограничења, једино на основу своје обвезе, да ће тачним вршењем свога задатка потпуно одговарати потребама саобраћаја и земаљске трговине.

Иза тога оснивачки одбор приступило је изради Устава, на темељу кога се Друштво има устројити и као припозната законита задруга радњу своју отпочети.

Устав је израђен и од стране високог књ. при. Министарства Унутрашњих Дјела дана 26. Септембра ов. г. под бр. 825 виђен и потврђен.

Оснажено добијеном повластицом а ослањајући се на свој законити темељ, Друштво ево сад ступа на јавност са својим подухвтом и представљајући се своје и страном свијету позива га на учешће у томе подухвту.

По §-у 5 свога Устава књ. при. Паробродско Друштво саставља се из акционара, а основна му је главница 800.000 франка у злату, која се има саставити издавањем 1600 комада акција, свака по 500 франка у злату.

Да би дакле Друштво ово могло с успјехом отпочети и наставити своју радњу, нужно је, да се најприје састави акционарска задруга, која ће располагати основном главницом од 800.000 франка у злату.

Није потребе доказивати, да се та главница не може саставити у маленој и сиромашној Црној Гори.

Црна Гора, која је с највишим одушевљењем поздравила ово наше подухвте, даће на ту цијел, о том смо увјерени, много, можда и више него што би могла, без јакога напрезања, подаријети.

Но тај родољубиви принос Црне Горе не ће ни из близа досећи суму од 800.000 франка у злату, која је нама потребна.

Што Црна Гора не може да попуни, то ће, надамо се, попуњити браћа њена и пријатељи у свијету.

С тога се обраћамо овим позивом на сву браћу нашу Србе и Хрвате и остале Словене и на све пријатеље наше у свијету, да нам помогну у овоме нашем подухвту, да узму коју акцију нашега Друштва и да му приступе као чланови.

Мислимо да не ћемо прекорачити границе скромности, ако речемо, да је Црна Гора криво заслужила, да јој се браћа и пријатељи толико одзову овоме подухвту, при којем нико штете имати не може, а корист је извесна не само за земљу нашу, него и за саме учеснике-акционаре, којима је осигуран 50% интерес на уложени новац, осим дивиденде која ће произаћи из годишње добити од друштвене радње, а да и не говоримо ништа о великој моралној добити, коју ће носити знамење орла црногорскога по лукама и пристанима Јадранскога мора, Скадарскога језера и Бојане, ширећи свуда кредит и углед наше земље, доказујући свуда живо настојање њено да напредује у општекорисним дјелима мира.

Ко год, дакле, жели бити члан-акционар овога Друштва, нека се обрати на потписани одбор, који ће му послати Устав друштвени и дати остала објашњења, ако би их тражио. А да би се посао овај олакшао онима који су на страни, изабраће потписани одбор своје поверенике за разне покрајине, који ће у свом кругу на листама од потписаног одбора издати купити уписе чланова акционара нашега Друштва, давати им Уставе и друга објашњења и уопште посредовати између њих и овога одбора. Имена ових повереника обнародоваће се у овом листу у своје време.

По закључењу скупштине оснивачке од 6 окт. м. има се упис чланова акционара завршити до 15. Децембра ов. г. по старом календару, а уплата уписаних акција, у пуном њиховом номиналном износу, има се извршити до 15. Јануара 1888 по ст. кал.

Кад се упис акција заврши, потписани ће одбор или сам непосредно или преко својих повереника свакоме уписнику доставити број припадајућих му акција и примити од њега новац у размјену за акције.

Уплаћени акцијски новац храниће се, по одобрењу добивеном од високог књ. прн. Државног Савјета, у књ. прн. *Државној Каси*, све докле, докле прва редовна конститутивна скупштина чланова-акционара, која ће се држати у течају мјесеца Фебруара 1888, не одреди време и начин, кад и како се има смјестити у друштвене касе.

Приносимо, дакле, на посао, браћо Црногорци, а помозите нам, браћо и пријатељи на страни!

Ви нама, вама ће Бог!

Цетиње, 15. Октобра 1887.

Привремени Одбор

Књ. прн. повлашћеног Паробродског Друштва.

Предсједник:

Јован Павловић,

Министар Просвјете и Цркв. Дјела.

Секретар:

Вуко Вулетич,
трговац.

Потпредсједник:

Гавро Вуковић,
Члан Великога Суда.

Благајник:

Јован Пипер,
трговац.

Ч Л А Н О В И О Д Б О Р А:

Митар Пламенац,

Секретар Министарства Иностр. Дјела.

Кап. Славомир Ђурковић,

Ађутант Њ. Височанства Књаза.

Саво Петковић,

Капетан.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПАЗИЗ, 12 октобра. — У скупштини је предложио пар. посланик Кинео д'Орнано, да скупштина изабере одбор од 22 члана који ће испитати ствар о продаји декорација (кривица Ђен. Кафарела), те иште да се тај приједлог прогласи као хитан. Министар-предсједник Рувје одупире се томе свом снагом, по скупштина ипак прими приједлог са 379 против 155 гласова.

СРИЈЕДАЦ, 12 окт. — Влади је дошао глас, да је словенски одбор удесио атентат против принца. Једна сумњива особа затворена је у Варни, те се отуда очекују важна откровења.

ТУРИН, 13 окт. — Министар предсједник Криспи изјавио је ово: Италија је у пријатељству са свијем великим државама, и ако је са њима присијена. На копну је Италија у савезу са централним силама, а на мору ради у савезу с Инглеском, по не пријети ни једној држави. Састанак (пегов са Бисмарком) у Фридрихеру имаће једино смјер да одржи мир на Истоку. Италија води праведну политику у корист самоуправе балканских народа, да би се тим умножиле везе мира. Италија је вољна да понови трговачке уговоре с Аустро-Угарском и са Француском. У Африци жели Италија само дермацијону липују између италијанске колоније и Абисиније.

СРИЈЕДАЦ, 15 окт. — У говору којим је отворио собрање вели принц Фердинанд, да је потпуно повраћен мир и јавио безбједност од како је он заузео бугарски пријестол, те да се бугарски народ обраћа мирним работама, од којих највише завије да се земља материјално и морално оснажи као и да се осколе симпатије према Бугарској како Султановз тако и осталих великих држава. Влада ће предложити собрању врло важне законске приједлоге за државне послове. Говор је примљен с одушевљењем. Собрање је изабрало Монжева (?) за предсједника, а за подпредсједника Захарију Стојанова и Словејкова.

Из новина.

Београдско „Видело“, „орган српске напредне странке“, у свом 165-ом броју од 4 октобра о. г., има овај чланак, под насловом: „Братство за братство, једна непријатна али искрена ријеч“:

Из Котора јављају страним листовима да се са Цетиња многобројне црногорске фамилије упућују преко Херцеговине и Босне у Србију. Кажу да је ове године

глад у Црној Гори, па се сад људи, жене и дјеца гомилама крећу у Србију да хљеба траже.

Није ово првина да се из Црне Горе, као и са других страна, подиже читава сеоба народа у Србију, као у какву обетовану земљу. Србија је такве усељенике примала увијек са истинским и братским гостолубљем, и то је са свим уреду како са хуманитарног тако и са народног гледишта. И баш према Црногорцима Србија је увјек излазила са толико предисретљивости, да је то бивало чак и на општу штету рођених синова и суграђана. Ми смо имали патезања са нашим ратарима, и долазило је и долази у државном интересу до немилых продаја ради подмиривања државних дација, — а међу тим црногорским насељеницима давало се и капом и шаком: поља, шуме, волова и земљодјелских алата.

И на све то шта је Србија добила? Ми не ћемо сад овдје да излажемо са каквом су се неблагодарношћу и непоштовањем државних чињеница (sic) одликовали ти насељеници. Ми то не би овдје ни ријечју нагласили, да ево опет не чујемо, како цетињска господа са најмирнијом савјешћу издају „пасоше за Србију“ — као да је Србија пусто масло, на само треба доћи овамо са цетињским пасошем, на да морамо дати сваком пристеојног руха и круха.

Чудновато је то, управо непојмљиво, какве је среће ова наша Србија. Она се свечано оглашује за „рак-рану на тијелу словенском“, о њој се пише на најгрднији начин, све је у њој „покуварено“, за њеног Владоца, за владу и државне власти пише се и говори се по Новом Саду, Загребу, Задру, Сплету и Цетињу што се може прже и грђе. Али кад треба чинити материјалне и моралне жртве, кад треба наоружати, одјенути и нахранити, — онда дај Србији!

Па шта је то? Докле ће то тако да иде? Докле ћемо да се обмашујемо?

У сјајном друштву цетињског двора и црногорских војвода није један пут за нас пала деликатна ријеч „шумадијске свиње“ — и на то се сва та господа грохотом смјала! Цетињски службени орган доноси је био прије четири године свечани чланак у коме је судство у Србији сранио са турским зулумарством; за тим је тај лист доносио читав низ дописа, у којима се блатом бацало на Владоца Србије и изјављивала жеља за државним превратом у Србији.

Па како су се на Цетињу понашали приликом нашег посљедњег рата? Колико је тамо ругоба пало на Србију и на све што њу оличава?

А, сад кад се дође до невоље, кад треба хљеба, — хајд у ту анатемисану Србију!

Можда ће се који површни посматралац зачудити што ми ово питање сада истичемо у оваквој форми. Али ми мислимо да је већ једном крајње време да будемо с тим на чисто: шта је Србија себи дужна а шта другима? Ми смо и сувише скупо плаћали за фразе о „братству“ и „братској љубави“. Вријеме је већ једном, да Србија не буде више шоркана напој околиш „браћом“.

Узмимо само за примјер сусједну Румунију. И она је била „Елдерато“ усељеника који су тамо добро и зло пролазили. Тамо је социјално стање, да га ми не би

жељели Србији. Па ипак се никад о Румунији ниједне не рече ни једна рђава ријеч, већ, шта више, дочекасмо у једном српском прекосавском тобож „патриотском“ листу, да се Србији и српском народу иставаља за узор Румунија! Дотле су већ та наша околна браћа догјерала у туторисању и омаловажавању Србије, почевши од њене главе па на доле.

Ми ево већ неколико деценија трпељиво слушамо како новосадски и загребачки доктори и новинари, који нијесу за себе кадри да се одбране ни од једног мађарског хусара, тугорину нама и о Србији и српском владоцу говоре са мање поштовања но о каквом тамошњем чиновнику посљедње „двјетне класе“. Ми глеу дамо како се пали тамјан и цјевају химнетињским перјаницама, како се на Србију баца блато, да би се Ловћен могао поставити као звијезда и снас Српства. Ми се боримо за опстанак, ми улажемо крв и зној да створимо од ове патничке земље оно што јој је и судбином и положајем и њеном снагом намијењено, па ипак нема ни једне поруге, која није од наше „браће“ набацана на Србију и њене светиње.

А кад дође до невоље, кад се треба одјенути и нахранити, онда се ти околни државнички велуми, те црногорске велуме, ти сенатори и војводе не стиде да пруже руку и да од Србије потраже хљеба.

Па нека би им и то било просто, али кад се угнијезде, кад се мало подриваче, њима није зазор да окрену радити и бургијати, да буше противу оних који су им дали и лада и хљеба.

Доста је било трпљења. Треба један пут да се погледамо очи у очи, — треба да се знамо који смо који, и који смо за шта. Треба једном дати правој ствари и право име.

Ми знамо да ће се усељ ових наших искрених српских ријечи дићи читава граја, да ће нам се пребацити бог те пита шта.

Али ми за то не маримо. Ради угледа и части ове наше домовине, коју смо ми сами с големом муком подигли, — ми смо до сад претрпјели доста неоправданих пријекора.

Па нека нас и сад руже, — али нека ипак знају да је прошло оно вријеме „братског“ замазивања и облагивања. Ми хоћемо да знамо на чисто: шта ко дугује Србији, а шта коме дугује Србија.

Поставивши овако питање, — ми ево јасно и чисто одговарамо:

Сва та наша браћа дугују Србији, — а Србија не дугује њима ништа.

И кад смо с овим на чисто, онда настаје друго питање:

Докле ће Србија бити обетована земља за све и свакога, а међу тим да јој се од тих свију и свакога, на ма били и „браћа“, набацују на главу најгрђе поруге и ради свом снагом да се у Србији понављају нереди и преврати?

Оволико сматрамо за дужност да једном отворено проговоримо поводом наго вјештеног новог црногорског намештвија у Србију.

Казавши ово, — ми с тим нијесмо назвали нашу посљедњу ријеч, у толико прије, што смо унапријед убјеђени, да се ово многима и многима не ће допасти.

Нека дакле сваки изволи да каже своје, — ми ћемо вазда стати на бијегу за обрачу части и достојанства Краљевине Србије!

Саопштавајући својим читаоцима тај неодољиви „братски“ пљив чувства органа напредњачке странке, мислимо да можемо спокојно оставити сваком поштену Србину, да себи створи суд о томе.

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ДРУШТАВА ЦРВЕНОГ КРСТА.

Изјештај, који је потпио владин изасланик и секретар црногорског друштва др. П. Милановић.

(Наставак).

У сједници од 24 септ., коју је председавао њемачка царлица својим присуством у дворској ложи удостојила, расправљало се важно питање М III: о улози међународног одбора и одношају средишњих одбора међу собом.

Још на женевијској конференцији 1884 год. руски првени крст предложио је, да се међународном одбору у Женеви даде правна власт, да га потписнице конвенције од 1864 г. признају као институцију међународног права. Но тада је ово деликатно питање одложено за сљедујућу конференцију и међународни одбор разаслао га је доцније у виду расписе свима централним комитетима, да се претходно изјасне. Већина је одговорила да је женевијском одбору довољан морални авторитет.

Предлог је сад упућен био парочитој комисији, и њен изјештај, маркиз де Воге (Француска), изјавио да је руски предлог благородан и духовито образложен, али да му још није дошло вријеме. Већина комисије предлаже овај закључак:

„1. Међународне конференције потребне су ради претресања питања општег интереса, и ради бољег личног познанства чланова централних одбора међу собом. Ваља жељети да се ове конференције састају сваке пете године једном.“

2. И ако су народна друштва првеног крста у свом унутрашњем строју и дјелокругу потпуно самостална, ипак признају да имају заједничку циљ. Из ове општности ијећи и рада проистиче морална солидарност, која је неопходно потребна за постизавање њихове хуманитарне задаће.

3. Корисно је да се и даље одржи, као орган друштва првеног крста, „Le Bulletin International“, који излази у Женеви.

Сва друштва ваља да учествују у уређивању тог часописа и да му прибављају претплатнике.

4. Корисно је ради општег интереса првеног крста, да се одржи овак

став je od samog postanka, meђuna
rodni odbor u Ženevi.

Одбор ће и у будуће:

а) Поддржавати и развијати одно-
шаје централних друштава међу собом.
б) Јављати им постанак нових на-
родних друштава, пошто се претходно
обавијестио на каквим су се основама
поставила.

в) Издавати под бројем 3. означени
„Bulletin International“. Ако се трошкови
овог штампања тог часописа не би по-
крили приходом од претилате, међуна-
родни одбор има право да се обрати
средишњим одборима.

г) Оснивати у вријеме рата једну
или више међународних агентура, које
ће посредовати у обавештавању и
пишању поклона у новцу или натури
од стране народних друштава рањени-
цима ратујућих сила.

д) За вријеме рата служиће сам
или преко својих агентура посредником
за измјену преписке народним друштва-
ма ратујућих страна, ако они то за-
траже.

По себи се разумије, да одбори
ратујућих држава, као и прије, имају
право да ступе у непосредну преписку,
са одобрењем војене команде и под
условима, које је ова ставила.

А разумије се исто тако, да се
друштва неутралних држава морају
безусловно покоравати наредбама до-
минантних војених и грађанских власти,
кад притичу у помоћ санитарским особ-
љем или материјалом једној или другој
ратујућој војсци. На име у оним др-
жавама, гдје је добротворство неутрал-
них законом везано за управу домаћег
земаљског друштва, ова одашилања
долазе под непосредну управу и уви-
ђивост тих централних одбора.

У дебати, која се поводом овог
отворила руски делегати Оом, Мар-
тене и Јузефовић разложито дока-
зују основаност свог предлога. Још
на берлинској конференцији повјерено
је међународном одбору да pazi по-
штује ли се свуда женевска конвенција,
дакле дата му је званична мисија у
самој ствари. Он је прећутно признат,
али то је опасно; јер што се данас
прећутно признаје, сјутра се може
прећутно уклонити. Теме одбору треба
званично признање и организација.
Садање стање лакно је: Одбор постоји,
а не признају га. Многочаслужни и
уважени председник Муапије одр-
жава му авторитет, а кад он умре,
шта ће се онда?

А д о р (Женева) изјављује да се
међународни одбор потпуно придружу-
је предлогу комисије. Он не тражи
раширење својих права, приећи своју
снагу и утицај једино у повјерењу,
које са свију страна ужива.

Проф. Ш у л ц е (Хајделберг) ука-
зује на велики напредак, што је међу-
народно право учинило у деветнаестом
стољењу, и какве су огромне заслуге у
томе пок. цара Александра II. Руски
је предлог врло симпатичан, али црве-
ни крет ваља да има пред очима чисто
практичне циљеве. Владини заступници
у комисији изразили су се против ње-
га. Силноме можете савјетовати, али
засовједати никад. Међународни од-
бор ужива потпуно повјерење и морал-
ну снагу, а званично признање га можда
будућа поколења. У овоме смислу го-
ворили су против предлога Хепке
(Пруско), Церезол (Швајцарска), граф
Фалкенхајн (Аустрија), шведски посла-
ник Лагерхајм и још неки.

За руски предлог говорио је и
Т. Симић (Србија), а задовољава се
редакцијом комисије у смислу српског
предлога, о непосредној преписки међу
собом друштва црвеног крста зарађе-
них држава.

Закључну ријеч имао је референт
Оом. Великом већином гласова усвојен
би предлог комисије. Уз Русију гласа-
ли су Србија, Црна Гора и Бугарска.
У сједници по подне саопштили
председник да је белгијски предлог
под М V. о једнаком одијелу за све
чланове друштва црвеног крста свију
земаља, кад иду у рат — повучен на-
траг из практичних разлога.

За овим је проф. др. Краске др.

жао предавање о новој врти пушча-
них зрна. Језгра им је од олова,
уливепог у огртач од челика или мједи.
Сливањем тврдог метала са меким до-
бијамо добра својства и једног и дру-
гог: мјед или челик даје чврстоћу, а
олово тежину. Оваки курјум, названи
„компун“ или „зрно с конулом“ по-
казују вишу пробојну снагу него оловно
зрно, и прави чистију и ужу рану, те
би дакле рањеник лакше оздравно.
Почем је модерном ратовању задатак
да онеспособи, а не да убије неприја-
теља, државе би се могле договорити
да се бију оваким зрнима. Што су
мало скупа, него олово, то би се
изобиљно исплатило јачим процентом
оздрављања рањеника, као економних
народних јединица. Након предавања
пошло се у Лоренцову фабрику фи-
шека, гдје су пуцањем правили огледе
с оловним и компун-зрнима. Комп-
пун фино пробије по десет слојева зе-
мље и дебелих птица без измјене сво-
је форме, а оловно зрно разлијепи се
и застане у првим слојевима, оставив-
ши на штимама и костима грдни траг
и пукотине у свима правцима.

(Наставиће се).

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 17 октобра.

(Из Доора.) Његово Височанство
Господар и Књаз врнуо се у уторник
на Цетиње са Гг. министрима Божом
Петровићем и Станком Радовићем. —
Њено Височанство Књагиња Милена
остала је с Књ. Мирком на Ријеку, у
зимском дворцу.

КЊИЖЕВНОСТ И УМЈЕТНОСТ.

— Бечки књижевни лист „An der
schönen blauen Donau“, одликује се од
свога постанка, што његаује особитом
важном српску књижевност приказу-
јући углед из ње у лијепом њемач-
ком пријеводу. Од особите су заним-
љивости за нас свеске 19 и 20 (од 1
и 15 октобра). У свесци 20 ој има сли-
ка Њег. Височанства нашега Господа-
ра и Књаза, врло лијепо израђена, те
уредништво има право кад рече, да је
резач г. Ј. Еберле у Бечу, израдио тим
узор дјело резачке вјештине.

У 19-ој свесци има, на стр. 439,
њемачки пријевод познате у цијелом
српству pjesме „Онамо, онамо — — —“.
Пријевод је од познатог новинара и
скупштинара Т. пл. Ђурковића. За оне
који разумију њемачки стављамо овдје
тај пријевод, ради лакшег поређења и
испита, једнак с оригиналом:

ОНАМО, ОНАМО!...

Онамо, онамо, за брда она
Говоре да је разорен двор,
Мојега цара, онамо веле
Био је њега јуначки збор.

Онамо, онамо, да виђу Призрен
Та то је моје — дома љу доћ;
Старина мила тамо ме зове,
Ту морам једном оружан поћ.

Онамо, онамо, са развалина
Дворова царских, врагу љу рећ:
„С огњишта милог бјежи ми куго,
Зајам ти морам враћати већ.“

Онамо, онамо, за брда она
Казују да је зелени гај,
Под ким се дижу Дечани свети,
Молитва у њих присваја рај. —

Онамо, онамо, за брда она,
Гдје небо плаво савија свод
На српска поља, на поља бојна,
Онамо, браћо, спремајмо ход.

Онамо, онамо, за брда она
Погажен коњма кликује Југ:
„У помоћ, бјо, у помоћ синци,
Светит ме старца, свет ви је дуг!“

Онамо, онамо, сабљи за стара
Његова ребра да тупим рез
По турским ребрим; — да бједној раји
Њом истом с руком расјецам вез.

Онамо, онамо, за брда она
Милошев кажу, пребива гроб,
Онамо покој добићу души
Кад Србин више не буде роб.

Н. М.

Dahin, dahin! Jenseits der Berge,
Wo nach der Sage in Trümmern liegt
Die Burg der Ahnen und Kaiser, dort, wo
Eh'dem die Helden die Feinde besiegt.

Dahin, dahin! Möcht' Prisen seh'n,
Prisen ist mein — mein Thron und mein Herd!
Der Väter Schatten mich rufen dahin:
Dort in die Wälle bohrt' ich mein Schwert!

Dahin, dahin! Will von den Zinnen
Den Feinden künden mit Donnerergewalt:
„Fort aus dem Lande, verpestete Bande;
Jetzt wird vergolten, die Sühne bezahlt!“

Dahin, dahin! Jenseits der Berge
Ruh'n in Detschane noch ungestört
Unter der Matte die heil'gen Mönche,
Deren Gebete der Himmel erhört.

Dahin, dahin! Jenseits der Berge,
Dort, wo der Himmel die Erde gestreift,
Suchet das Schlachtfeld! Verwärf, ihr Brüder!
Zäumt die Rosse! Die Waffen ergreift!

Dahin, dahin! Jenseits der Berge,
Zertreten von Hufen, stöhnt Bogdane Jug:
„Zu Hilfe, ihr Enkel, zum Streite, ihr Helden!
Es ruft Euch die Blutschuld zum heiligen Zug!“

Dahin, dahin! Rächet die Ahnen,
Erprobet am Türken das blutige Schwert,
Brechet die Ketten, befreiet die Brüder!
Frei soll er werden, der serbische Herd!

Dahin, dahin! Jenseits der Berge,
Dort, wo einst Milosch im Kampfe entbrant,
Dort sollen gesunden alle die Wunden,
Wenn wir befreiet das serbische Land!

Ко је вјент њемачком примијети-
ће да је преводилац више пута обила-
зни ријечи оригинала, те не баш у ко-
ри т свога пријевода (н. пр. у другој
књизи). Но има и врло лијепо преве-
дених мјеста.

Најмилије би нам било, да нам
сваку познату pjesму Књаза-Пјесника
преведе чувени пјесник њемачки —
родом Србин — Стефан Милов (Ми-
ленковић), онако као што је оно пре-
вео поздрав М о р у („Буди моје, море
плаво — — —“) у часопису „Die Gegen-
wart.“

Ми смо врло захвални и г. Ђур-
ковићу и ваља признати да је његов
једини недостатак до савршенства пре-
вађачког, што — није пјесник.

— Од издавача и творичара „Ко-
човде и Николића“, у Загребу, примили
смо велику слику Вука Стеф. Караџића,
врло лијепо насликану и изрезану, са пис-
мом из кога видимо ово:

„Приликом прославе пријеноса ко-
стију Вука Караџића и његове стогодиш-
нице као оца српске књижевности, прире-
димо кичицом вреног умјетника Ф. Кире-
ца и техничком израдом првог и најчуве-
нијег каменорезарског завода у Бечу, сли-
ку „Споменуцу“, која одговара духу Кара-
џићева рада и значају ове лијепе просла-
ве. У средини слике је Вук Караџић, који
је неуморним трудом и недостижним да-
ром сакупио српске народне pjesме, над
Вуком је вила српског народног пјесник-
ства, која кити вијенцем дјела најславнијих
српских царева, војвода и јунака, који су
у српским народним pjesмама опјевани.

Слика је са нашом приволом Вукову
споменуцу узвеличао, окружив ју јунацима
у народним pjesмама опјеваним.

Ми смо огромну накладу приредили,
а та нам омогућује, да слику за фор. 1
продати можемо, а то је збиља јефтино.

Напомињемо и то, да смо један дио
чиствог прихода од те слике определијели
за споменик Вуков, који ће се у Биограду
подићи.

Просвјета.

(Други свечани скуп срп. кр. ака-
демије у Биограду) био је у недељу
27. септ. у дворани велике школе. На ску-
пу су били сви чланови осим Ст. Позна-
ковића, Љубе П. Ненадовића и Д. Нешића;
слушалаца обојер пола много више још
него на првом. — Председник др. Панчић
отворио скуп и према основном закону
прогласио Димитрија Нешића за секретара
одјела за математ. и прир. науке, Милана
Кујунџића за секретара одјела за филозо-
фију, Чедомиља Мијатовића за секретара
одјела за друштвене и историјске науке,
и Матију Бана за секретара одјела за
умјетност. — Послије тога је читао члан
Ч. Мијатоваћ своју свечану бесједу о гос-
пођи Јели кћери кнеза Лазара. — „Видје-
ло“ (бр. 163.) биљежи о том предавању
ово: „Својом познатом речитошћу и жи-
вим описом појединих историјских моме-
ната говорник нас је лијепо пренио у оно
по српски народ тужно и жалосно доба, у
којем је живјела и владала ова лијепна, ова
ђенијална, ова на тешку борбу ријешена,

ова одиета велика српска кнегиња. Ми смо
то доба, ми смо ону страховиту тврзавицу
између смрти и живота Галицијеве држа-
ве гледали као у каквој волшебној диора-
ми. А показак ове пројекције српске у
Млетке, њена појава пред дуждем и сил-
ним млетачким сенатом остаће нам дуго и
дуго у нашем памћењу!“

О истом читању суди „Одјек“ (бр.
101) овако:

У 49. свесци „Гласника срп. уч. дру-
штва“ штампано је садашњи академичар
Чед. Мијатовић чланак: „Варшићи, епис-
копи за историју Зете“, који завесује смрћу
Ђурђа Срацимировића и наговјештаје вла-
ду Јелено Баошвиће и сина јој Баоше. У
У јануару 1882. дочекамо у 34. свесци,
књига IX. „Отаџбине“: „Госпођу Јелу Ба-
швићу“ а наставак у 37. и 38. свесци (X.
књига). Ту је и језику с годинама 1406. и
та „историјска скица“ није више настав-
љена. Послије неког времена читасмо у
записницима састања одбора „Чунићеве
задужбине“, да је Мијатовић под горњим
насловом поднио расправу за „Годишњицу“,
која је била прочитана и примљена на са-
станку од 9. Августа 1885. Од тада пре-
лијетавасмо сваку нову „Годишњицу“, али
нигдје „Госпође Јеле!“ међу тим је писац
поставио академика. На прошлој свечаној
сједници наше академије, кад је председ-
ник објавио, да ће се 27. о. м. држати и
друга свечана сједница — чух, да ће на
тој академијар Чед. Мијатовић читати на
зетске историје XV вијека своју свечану
расправу. Према ономе, што је писац био
штампан у „Гласнику“ и „Отаџбини“, није-
сам се баш многоме надао од те сједнице.
Знао сам да у тим његовим зетским сту-
дијама влада она иста пренагласност у за-
кључцима, којом се одликују сви Мијато-
вићев радови; она иста малко лакоумна
употреба извора, којом придаје догађајима
значај, какав никако нијесу могли имати;
она иста симпатија према личностима, чи-
ју радњу црта, ради које под његовом ру-
ком често страда историјска истина. Али
је зетска историја XV вијека са својим раз-
ноликим културним, етничким и вјерским
чињеницама пружала довољно предмета, до-
стојних свечане академичке бесједе. На
пошлетку, мислио сам, писац може изло-
жити који од необрађених дјелова зетске
историје XV вијека, употребити све стране
непознате или непознатије изворе, про-
сује нову свјетлост на тамне догађаје.
Има сам и даље у уму: Мијатовић
нам је у свом „Деспоту Ђурђу“ остао ду-
жан читаву једну страну Ђурђеви, и то
баш страну, која се Зете тила. Он је
тамо прекинуо причање о Ђурђеви одно-
сима с Мленима с почетком године 1450.
(Десп. Ђ. Бр. II 166) а догађаји су се
међу тим најживље развијали: Зета се оди-
јелила од де потовине, њен војвода Цр-
појевић постао млетачки капетан. Тако ће,
мислио сам, писац моћи показати, што је
у Ђурђу погрешено, а предмет би, све-
страно обрађен, био достојан свечане ака-
демичке бесједе. — Али изађе позив на
другу свечану сједницу, који јављамо, да
ће се на тој читати „Госпођа Јела, кћи
кнеза Лазара“. Видијех, да сам се прена-
рио. Али сам знао, да је Јеленин рад, у
колико није описан у штампаним дјелима
расправе, такав, да може бити предмет
лијепог рада, па ма то и не била свеча-
на академичка бесједа.

На сједници је овом приликом био
много виши број гостију по на првој. Пре-
седник др. Панчић отворио скуп, и према
основном закону прогласио Димитрија
Нешића за секретара академије мат. и прир.
наука, М. Кујунџића за филозофску акаде-
мију Чед. Мијатовића за ак. друштво, и
ист. наука и М. Бана за секретара ак.
умјетности. За тим рече, да ће академи-
чар Мијатовић читати по закону своју
свечану бесједу.

Небу читаоцима излагати садржај
расправе; у осталом за дио много већи
од половине могу их упутити на 49. свес-
ку „Гласника“ с. 218—264, гдје ће наћи
испричан добар дио, излагање „грозно
неморално политичке млетачке, Ђурђево у-
ступање Скадра, Дриваста и т. д. Млени-
ма“ даље на стр. 177—184. IX књиге и на
стр. 49—55, и 242—251, X књиге „Отаџ-
бине“ гдје је причање рада Јеленина до-
прло до прољећа 1405. Академичар је даље,
у главном на основу млетачких епистоли-
ка, (S. Ljubić, Listine V. 54—215), пјеснич-
ки испричао радњу Јеленину до краја 1409.
Академичар је показао, да му извор ње-
говом блиставом и књижевном стилу није
пресушио, тако да се, поред свега његовог
несрпског акцента, на крају читања осуло
бурно плескање. Да ли ће и наука плес-
кати новом академијару? Свечана распра-
ва, којом треба потврдити своју способ-
ност за академију и читање давно штамп-
аних радова. Читање је трајало око 70
минута; од тих може бити само 15 или
највише 20 отпадају на нештампани дио
расправе, а у штампану дијелу нијесу учи-
њене ни најобичније исправке. Зар није
било довољно посветити неколико минута,
мјесто 50, читању старог па опширније
причати ново? Гдје су остале 33 године
Јеленина живота? Свакојој су та понав-
љања далеко од академичарске свечане

расправе; њима писанице оправдао своје постављање. Ми смо се и од писца, чије смо недостатке познавали, надали бољему. Зар од 1882. кад је расправа почела у „Отаџбини“ — нема до сад никаква нова плода академичареви рада?

Ту су жалосне пошљедице, кад се и у књижевност и у саму науку увуку партијске страсти својом отровним заразом. Но најжалосније би било, кад би се нешто доказало да ни научни радови самог тог академичара о ком је ријеч, нијесу слободни од микроба те погане заразе. Ваља имати непробојан оклоп у мјесто коже, на да се човјек сачува здрав у тако зараженом ваздуху.

(Српско учено друштво.) Актом министра просвјете од 25 јуна ов. год. П. бр. 6839 разријешен је Привремени Одбор од 27 марта ов. год. и препоручено му је, да све друштвене послове, који се пред њим налазе, преда управи српскога ученог друштва, као једином законитом представнику друштвом. Тако исто и повци, који су протекли од државне помоћи за 1886. у колико их Привремени Одбор није утврдио на друштвене смјерове, стављени су на расположење управи ученог друштва. Управи је пак препоручено, да се по закону дјелимично обнови и да посврши недовршене послове друштва. Услед тога:

Састао се најрије историски одбор, 15 септ. ов. год. и одлучио је једногласно, да дојаконши председник одбора, архимандрит Дучић, остане и даље на своме мјесту, док не прође гл. скуп. За тим се 19 септ. састао одбор за науку философске и филозошке те изабра себи за председника г. Ђ. Малетића. На посљетку, управа на састанку свом од 24 септ. изабра за подпредседника друштву (замјеника председника) г. архимандрита Дучића. Остали су чланови управе, С. Лозанић, А. Бугарски и секретар Ј. Бошковић.

На томе састанку управном, од 24 сеп. рађено је и одлучено још и ово: да се фото-литографској радионици гл. Ђенералштаба исплати рачун у 100 дина, за слике у Гласнику 67; одобрава се одлука председништва, да се Гласник 67 продаје по 3 дина; да се врате рукописи В. Врчевића и Јосима Новића; да се спреми одговор у расири око „Коморанских споменика“, према правоме стању ствари, да се пошље распис свијема књижевима компаријам, да најдаље до 10. октобра ов. год. пошљу рачун и новце, како би се за гл. скуп, који предстоји могли завршити рачуни; замолити г. министра за одобрење, да се могу наштампати и као књига издати сви необјављени записници друштва; секретар јавља, да су разаслани Гласници 65, 66 и 67 свијема домаћим и страним члановима и друштвима, одобрава се да се издава друштвена, којих још има пошљу члановима А. Дозону, И. де Губернатицу и д-ру В. Бакићу; наређује се да секретар склопи рачуне друштвене од 1 нов. 1885 до 1 нов. 1887. па да их поднесе скупу изабраним прегледачима на оцјену; управа спремиће свој извјештај о раду друштва за пошљедње двије године; главни скуп друштва да буде, ако може бити, у току мјесеца октобра ов. год.

ЧИТУЈА.

Јован Машановић.

И још једна млађана снага, и још једно поштено српско срце маже! Јона Машановић, Цеклињанин, професора математике, цртања и криволинеја у цетињској гимназији већ нема међу живима! Непадна смрт неосјетљиво поткосила га је послије кратког дводневног боловања у тридесетој години његова живота јуче око 3 сата по подне. У прошлу суботу и нећелу био је код своје куће на Цеклину, у понећелак вршио је своју професорску дужност, иза тога био у друштву и у вече у овдањем хотелу као обично вечерао, а сјутра дан већ слегло у постељу; али до пошљедњег часа био је потпуно при свијести и, просто рећи, на вјекове заспао без тешке предсмртне агоније. Овако умиру само они, чији су душевни покрети доведени у потпуни склад; они, који су на чисто са собом и са свијем, што га окруљава; они, који су уверени, да су извршили своју дужност и као човјека и као грађанина, како је само њихова снага допуштала.

Покојни Јово рођен је на Цеклину, ту свршио основну школу и заједно са још 10 другова 1870 године опремљен у Русију у политехничку школу у Москви. Црногорци први су у оружју, то им други признају, али кад се одаду и у науци неће

да мимо се другог проинуште, тако и наш никад незаборављени Јово.

Невесинска пушка затече Јова на школској клупи. Миследи, да је настао час, да се покаже Косово, Јово заједно са својим друговима похити браћа у помоћ и у час се створи у западној Ерцеговини под Љубушким. Четица мала одушевљенијех младиха Црногораца, надахнута и оснажена идејом српског јединства, у стању је била одушевити најмртвији крај кршине Ерцеговине. Стотине коњаника из Мостара похиташе граду Љубушкџу у помоћ. Иза тога, пошто је објављен рат, Јово је као редовни војник у своје цеклинско баталиону издржао све штрпаце отчајничког рата на живот и смрт са једном огромном царевином. Модерни дортоари затворенијех завода са покваренијем ваздухом, нијесу дали, да се младом Црногорцу развије мушка снага, прси здраве и мишице снажне, као код његовијех земљака, него је већ, можда, носио клиду клете суше болести, те богме није био у стању сјећи, као други, али тим ништа мање с пушком је радио, као и други Цеклињани, нити је лако допуштао, да који бој буде без њега. Пошто се изјавише наде цијелог Српства, дакле и његове, послије рата опет га жеља повуче у Русију, да доврши започете студије у политехничкој школи. У томе болест заузео мах, и он мораде по савјету лекарском повратити се у отаџбину. Дивни, здрави горски ваздух продужи му живот, и, у пркос докторском прорицању у Русији, он проживље 7 година и то као професор у цетињској гимназији.

Покојни Јово био је узорита карактера, ватрени родољуб, коме су уске биле границе мале Црне Горе; примјерни грађанин, који је у стању био оцјенити положај и прави задатак и снажај ове земље, па према томе удесити и посветити сву своју снагу, цијели свој живот милој својој домовини, не промишљајући, да ли би му било гдје боље. Као друг био је искрен, а у друштву пријатан и свакоме мило. Вазда се умно узвизити изнад своје личности, изнад уског егоизма, те и непријатељима својима давао је вазда право, гдје су га они имали, нити је његов поштени карактер допуштао, да умали ичије истинске заслуге. Те није никако чудо, да је вијест о његовој смрти изненадила и ожалостила свакога, ко га је познавао само, а то су сви засвједочили јутрос у 8 сати при његовом саводу. Гроб окићен вијенима од стране професорског особља и ученика гимназије испратили су га грађани цетињски, гимназија, учитељско братство и основна школа све до изнад Добрековог села, гдје су прихватили тијело покојниково рођаци његови са латијом, а цетињани се вратили натраг, пожељивши покојном Јову вјечни покој.

Црногорско Поморство.

Св. Никола на Бојану, 29 септембра 1887. — Ове недеље за прва два дана лијепо вријеме и типина, а пошљедње четри дана јаки вјетрови од II и III. кв. са узбуњеним морем.

Доједрише:

Тр. при. „Хаирлије“, т. 10, кап. Хусеин Муртази, из Скадра. — Тр. турка „Морски Коњ“, т. 25, кап. Мустафа Асан, из Скадра. — Траб. при. „Фортуна“, т. 22, кап. Дул Бузук, из Скадра. — Траб. при. „Кориере Скутарино“, т. 34, кап. Сулејман Јусуф, из Скадра. — Траб. при. „Два Брата“, тон. 39, кап. Фазли Гучи, из Скадра. — Пароброд аустро-угарски „Скадар“, тон. 106, кап. Ђ. Бабурица из Будве.

Одједрише:

Траб. при. „Хаирлије“, тон. 10, кап. Хусеин Муртази, за Оцић. — Траб. тур. „Кавало ди Марс“, тон. 25, кап. Мустафа Асан, за Авкуну. — Траб. при. „Фортуна“, тон. 22, кап. Дул Бузук, за Трет. — Траб. при. „Две Фратели“, тон. 39, кап. Фазли Гучи, за Млетке. — Пароброд а.у. „Скутари“, тон. 106, кап. Ђ. Бабурица, за Скадар.

Бар, 5 октобра. — Вјетрови југо-западни од III. и IV. квад. кишљиво и бурно море.

Барометар 76, стање температуре Р. 17.

Доједрише:

1 окт. пар. а. уг. „Фиуме“, тон. 429, кап. В. Грман, дође из Краја и Оцића те искрца ову 52 путника из Цариграда и Коринта и отплатова за Будву крцат. Пар. Лојда „Делфин“, тон. 500, кап. Ф. Раловичић, из Будве крцат за Оцић. Кап. А. Фери од траб. а. уг., тон. 43, долазећи из Каламате јавља, како је у српједу у јутро, налазећи се у мору код Цимаре, видео како је траб. аустројски „Слога“, кап. Лујак спасао једнога човјека

још жива, који је плаутао у мору од доста ура, јер је имао на себи салвадомини (спасило.)

Салвадомини носио је име Лојд аустр. уг. и сва је прилика да је тај човјек напуно био с којег пароброда Лојда и да му је бацио Салвадомини, али није порад ноћи могао спасти човјека, и држећи га утопљена отплатовао је напријед.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Колико школске дјеце гл. дује у Бечу.) „Нова Сл. Преса“ у 8303. бр. од 26 септ. доноси чланак под горњим насловом. Ми доносимо овдје главнија мјеста из тога чланка, да се види колико пате сиромашна дјеца од глади.

У поменутом чланку вели се, како се из извјештаја варошког физиката дознало, колико болести имају свој извор у оскудици ране на се онда прелази на судбину сиромашне дјеце, која је од свега најжалоснија: „Дјеца морају још у највежњије своје доба да пате горко са нужде и невоље родитеља својих. У оно доба када треба дјеца да имају најснажнију храну за свој тјелесни развој, морају да се глађу пате: па не само то, него сарђава одјела бије их непогода а нездрави станови још више убијају њихи састав њихов. Када се то троје здружи онда је клида бољетине већ у млађано им доба усађена са које доцније тешко патити морају, ако јој за рана не подлегну. На како ће таква дјеца, измоджена глађу да одговарају школским дужностима својим, та једва се душа у њима држи, те тако морају и тјелесно и душевно да пронадају. До сада се у Бечу није знало за те пагубне пошљедице, које носе дјеца са сиромаштва родитеља им. Слика тешког јада не бјеше до сада позната, а колико много школске дјеце има у Бечу, која дневно немају да се засите колико им треба а има их и таквих, која цијелог дана залагају у уста не метну, него им глад једе тијело и ломи им снагу. Тек се у најновије доба сазнало, настојавањем школских надзорника, колико школске дјеце морају кад и кад или редовно да гладују. Подаци су ти ужасни. Не може им човјек чисто да вјерује, па ипак је истина, која до сад скривена бјеше.

По подацима, који су пронађени има у Бечу 2500 школске дјеце која гладују. Од те 2500 дјеце већина дневно добија само парче сува хљеба и то не колико треба, суве празне корбе или мало кафе, да загрију етомак. Много и врло много дјеце не добија ни то; има дана у којима њека дјеца немају и не добију ништа да једу, те их чекају за вријеме предавања у школи саломни глад и они падају слаби и невољни под скамију. Јасна је естатика гладне дјеце и ево је ми овдје доносимо по исказу учитеља: 119 школске дјеце у опште ништа немају ручка; 24 школске дјеце чекају немају ручка; 585 дјеце трпе у опште глад; 206 дјеце добијају за ручак парче хлеба; 900 дјеце имају за ручак хлеба и кафе или варива или још горе.

Учитељи у својим извјештајима напомињу, како је по наставу та невоља штетна, јер дјеца долазе у школу измоджена и сједе у школи не пазећи на наставу. Многа дјеца при писању и ручном раду дркћу од слабости јер су гладна. Има родитеља који дјеци дају ракије да им само тако збуне глад, те да је неосјећају јако, и тако њека несретна дјеца долазе збуњена у школу. Многи су учитељи покушали да помогну јаду томе али да богме да нијесу свијема помоћи могли него баш онима, који гладни падају.

Да би се овом јаду доскочило и да би се јадна дјечица од сигурне тјелесне и душевне пропасти у неколико спасти могла, градоначелник је бечком магистрату поднио на основу учитељских извјештаја приједлог, да се томе зду којим год начином на пут стане. Уједно ће се и по цијелој вароши купити новац у ту циљ.

— Булаже је кањен због Ђенерала Кафареља, који је скинут са свога мјеста и затворен због тога што је издавао тајне државне и продавао ордене. Сада се дознало да је с њим у свези још много велике госпде и госпођа било. Њега је издала њека „грозница Боасије“ која се с њим (с Кафарелом) често састајала код госпође Лимузенове; код које се скупљало увијек повеће друштво. Госпођа Лимузенова је стојала у свези са Кафарелом, управо она му је добављала клијенте за ордене, и на њено зло исприча она грозница Боасије своје тајне па и ту свезу са Ђенералом. Прије неког времена се обје госпе посвађају и гр. Боасије се и јави полицији све што је знала. Полиција едма нареди претечању код госпође Лимузенове и нађу код ње писма од Вилзона зета председника републике Гренија, Ђенерала Буланжеа, Хербета и др. Госпођа Лимузенова гледа сада како да спасе Ђенерала и хоће све на се да прими. Констатовано је да је она са Ђенералом ва-

рала и при либерацијама за војнике. Ту је улетено још пет Ђенерала и два кнеза. „Бр.“

ПРИПОСЛАНО.

Г. Дионисију Миковићу

РИСАН.

Читајући 39 бр. „Гл. Црногорца“, унаде ми у очи пјесма: „Смрт Ђура Кнежевића“, коју сте из ваше збирке овом уредништву за подлистак отпратили били. Што се тиче пјесме, она вам је сасвијем слабо казана, сувише, у њој има много грдних погрешака.

Тамо у почетку пјесме стоји: „Пили вино два добра јунака, Под Кунаром на сред Туђемила и т.д.“ (планина међу Баром и Скадром, тако у примједби стоји), али тога Кунара међу Баром и Скадром нема, нити га је кад бивало, већ се Кунар планина налази у Хрватској између Лике, Удбине и Котара, а ако ви знате за који други Кунар на овим странама, то можете бити да га има, само ми за њега не знамо. Остале погрешке за сада на страну.

Што сте тамо у приповијетци навели за некакога Ниша и Буса, да се је Ниша населио у Глуви-до а Бусе у Тре (Горњи Подгор), о Ниши нећу да говорим ништа, но га ја остављам у Глуви-до, али за Буса, можете сигурно казати ономе који вам је то приповиједио, да вам није истину казао, почем је Подгор моје рођено мјесто а у њему сам и одрастао, али још никад ни од којег Подгоранина не чух, да спомену име тога несретнога Нише и Буса, које ви на овим странама преселите.

Оволико за сада и дасте ми здраво, Цетиње, 15 октобра 1887.

Миша Хајдуковић
Подгоранин.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Скоро намјеравам дати у штампу моје пјесме под насловом:

ОПЕРА

МЛАДЕНА МЛАДЕНОВИЋА.

Написао

Милош у Латиница.

Књига ће издати свијета чим се буде довољан број претплатника исплати изпјеће до 10 штампаних табака, а цијена јеј је само 1 епар. а. вр.

Господа, која ће — да покажу пријатељство, љубав и милост своју — настојати око што већег броја претплатника, умољавају се да приложени новац право на дољепотписаног у Болоњу итали (Constantino Denda. Poste restante. Bologna, Italia); а господа претплатници — да би дјело што вјерније у руке могло доћи — умољавају се на исти начин да у послатој им листи благоизволе записати своју адресу и остале потребне знакове.

У Дубровнику, септ. 1887.

С поштовањем

Константин Денда.

При самом закључењу листа стигла нам је ова

ИЗЈАВА.

Прочитах у „Гласу Црногорца“ од 11 октобра бр. 41. да ме нижепотписатог скупштина која се држала у великој локанди 6 октобра 1887. г. изабрала својим редоследом и чланом привременог одбора. Почем сам оптерећен другим својим пословима, својом великом жалашћу морам с овим изјавити да се не примам то учинене ми почести.

Још и да, 12 октобра 1887.

СЛАВОМИР БУРКОВИЋ.

На знање.

Имам на продају употребљаваних марака сваке врсте

Свега 12.804 комада и то:

Црногорских	700
Руских	3.800
Српских	3.400
Бугарских	537
Турских	763
Румунских	950
Аустро-Угарских	2.100
И других сваковрених	550

Ко би желио купити све или ма јоу од ових врста, нека се изволи обратити цијеном, по којој би их платио.

Цетиње, 14 августа 1887.

Митар Перовић.